

C161 – FIN9

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2004-2005

12 april 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de duurzaamheidsbarometer

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Dinsdag 12 april 2005

Voorzitter: de heer Sven Gatz

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.03 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de duurzaamheidsbarometer

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Sannen tot de heer Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de duurzaamheidsbarometer.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de voorzitter, de huidige Vlaamse Regering heeft van duurzaamheid een duidelijk toegewezen bevoegdheid gemaakt. Aangezien dit begrip op zowat alle beleidsniveaus en met betrekking tot zowat alle beleidsdomeinen constant wordt gebruikt, lijkt deze vraag om uitleg me vrij belangrijk. Het begrip wordt immers vaak misbruikt. We moeten iedereen duidelijk maken wat we onder de duurzaamheid van een maatregel of onder de meting van duurzame effecten verstaan.

De rechtstreekse aanleiding van deze vraag om uitleg is de beslissing van de provincie Limburg om een eigen duurzaamheidsbarometer op te stellen. Sinds ik mijn vraag om uitleg heb ingediend, hebben verschillende andere overheden reeds een gelijkaardige duurzaamheidsbarometer in gebruik genomen. Ik zal hierop straks nog even terugkomen.

Het Limburgs provinciebestuur heeft, in samenwerking met het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling van de Universiteit Gent, een duurzaamheidsbarometer ontwikkeld. De positie van deze barometer wordt bepaald door 118 indicatoren die de evolutie van de leefbaarheid en de duurzaamheid in de provincie zouden moeten meten. Het essentiële en politiek meest vernieuwende aan de barometer is de achterliggende visie. De indicatoren zijn op basis van de principes van de duurzame ontwikkeling geselecteerd. Deze principes bestaan erin dat we in de behoeften van de huidige generatie voorzien zonder de mogelijkheden van de toekomstige generaties in gevaar te brengen. Concreet gaat het om het zoeken naar een evenwicht tussen het economische, het ecologische en het sociale. Verder vormen de participatie en de samenwerking tussen de verschillende stakeholders een belangrijk element van de barometer.

De duurzaamheidsbarometer moet het provinciebestuur de nodige cijfergegevens voor de planning en de beleidsprogrammatie op lange termijn bieden. Hoewel het in eerste instantie enkel om de Doelstelling 2-gebieden ging, moeten deze cijfers nu voor heel de provincie gelden.

De belangrijkste handicap waarmee de duurzaamheidsbarometer kampt, is de gebrekkige beschikbaarheid van gegevens. Momenteel kan de positie van de barometer slechts op 56 van de 118 geselecteerde indicatoren worden gebaseerd. Met betrekking tot het innovatief karakter van het onderwijs of het sociaal engagement van ondernemers en voorzieningen op wijkniveau zijn momenteel geen cijfers voorhanden. Sommige indicatoren geven de mening van de bevolking weer. Deze subjectieve gegevens zullen pas na een duidelijke survey beschikbaar zijn.

Sannen

Ik heb gemerkt dat het Vlaams Instituut voor de Zee een eigen duurzaamheidsbarometer heeft ontwikkeld. Deze barometer wordt door twintig indicatoren bepaald. Bovendien gaat er geen groot participatief proces mee gepaard. Het is echter zeer belangrijk dat ook deze barometer het economische, het ecologische en het sociale luik in rekening brengt.

Een ander voorbeeld is de duurzaamheidsbarometer die de intercommunale Leiedal heeft opgesteld. Blijkbaar bestaan deze barometers voorlopig enkel in West-Vlaanderen en in Limburg. *(Opmerkingen van minister-president Yves Leterme)*

Het grote probleem is dat al deze barometers verschillende indicatoren hanteren. De duurzaamheidsbarometer van de provincie Limburg is zeer participatief. De betrokkenheid van de bevolking draagt een aantal elementen bij. Hoewel er een zeker draagvlak is, beschikt het provinciebestuur niet over voldoende gegevens om ze voor de barometer te gebruiken. Aangezien de duurzaamheidsbarometer van het Vlaams Instituut voor de Zee slechts twintig indicatoren hanteert, is dit instrument makkelijker invulbaar. Een bepaald luik is evenwel niet in deze barometer opgenomen.

De Studiedienst voor de Vlaamse Regering beschikt over de gegevens waarop de ontwikkelaars van de duurzaamheidsbarometers een beroep hebben gedaan. Deze gegevens zijn niet altijd op provinciaal of op gemeentelijk vlak uitgewerkt. De stadsmonitor vormt hierop een uitzondering, maar deze monitor omvat slechts statistische gegevens met betrekking tot een aantal steden.

De Studiedienst voor de Vlaamse Regering geeft de toestand van Vlaanderen momenteel reeds op verschillende manieren weer. Ik denk hierbij aan de jaarlijkse Vrind (Vlaamse Regionale Indicatoren), aan de algemene omgevingsanalyses, aan de stadsbarometers en aan de nog te introduceren vertrouwensbarometer. Hoewel sommige indicatoren allicht in het kader van andere analyses reeds aan bod komen, beschikt Vlaanderen nog niet over een eigen duurzaamheidsbarometer.

In de beleidsnota Planning en Statistiek 2004-2009 is het versterken van de algemene omgevingsmonitoring de rode draad. In punt 5.12 van de nota staat dat de studiedienst de strategie inzake duurzame ontwikkeling moet ondersteunen met wetenschappelijke inzichten en informatiebundeling. Een andere doelstelling die in de nota terug te vinden is, is een volwaardige betrokkenheid van de verschillende overheden bij het statistiekbeleid. Hierbij aansluitend, neemt in de beleidsnota duurzame ontwikkeling de ondersteuning van de lokale besturen een belangrijke plaats in.

De duurzaamheidsbarometer kan een interessante aanzet zijn om het statistiekbeleid van Vlaanderen uit te bouwen vanuit een visie op duurzame ontwikkeling. Omgekeerd kan het beleid inzake duurzame ontwikkeling met duidelijke en voor iedereen begrijpbare cijfers gesteund, gestuurd en geconcretiseerd worden.

Mijnheer de minister-president, bent u op de hoogte van de ontwikkeling van de duurzaamheidsbarometers in Vlaanderen? Bent u van mening dat er nood is aan een Vlaams statistiekbeleid vanuit een visie op duurzame ontwikkeling? Bent u van plan het beleid inzake duurzame ontwikkeling statistisch te ondersteunen?

Kan een duurzaamheidsbarometer op Vlaams niveau worden ingevoerd, waarbij voor heel Vlaanderen data worden verzameld, met eventueel een opsplitsing per provincie of lokaal niveau? Op die manier komen we ook tegemoet aan de doelstelling om voor duurzame ontwikkeling de lokale en regionale besturen te ondersteunen. Door het ter beschikking stellen van gegevens kunnen we een belangrijke bijdrage leveren.

Op welke manier kan de studiedienst bijdragen tot de ontwikkeling van lokale duurzaamheidsbarometers, inzonderheid inzake het aanleveren van data? Voor zover we nog niet over een Vlaamse duurzaamheidsbarometer beschikken.

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Mijnheer de voorzitter, het is goed dat het duurzaamheidsbeleid het voorwerp is van parlementair overleg.

Leterme

We moeten het duurzaamheidsbeleid de komende jaren verder uitbouwen. We starten niet helemaal van nul, maar het is de bedoeling op een rustige en beredeneerde manier stappen te zetten. Bij de beleidsvoorbereiding, de beleidsevaluatie en de beleidsvoering is het nuttig te beschikken over specifiek cijfermateriaal, ter evaluatie van de toestand of de geleverde inspanningen.

Wat ik heb gelezen over het initiatief dat in Limburg tot stand is gekomen op initiatief van gedeputeerde Vandepuut, is vrij positief. De Vlaamse Regering is niet alleen op de hoogte van de in Limburg uitgewerkte duurzaamheidsbarometer, maar is er ook indirect bij betrokken. Van bij het eerste initiatief van het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling, dat werd geleid door de kabinetschef van federaal staatssecretaris Van Weert en de constructie van een duurzaamheidsbarometer heeft opgezet, was er informeel overleg tussen de Gentse onderzoekers en een aantal experts van de administratie Planning en Statistiek (APS), die een reputatie heeft opgebouwd inzake cijfermatig onderbouwd studiewerk.

Het informele overleg werd voortgezet naar aanleiding van de stadsmonitor. We zijn niet concreet betrokken bij de totstandkoming van het Limburgse project, maar waren wel op de hoogte van de opmaak van de duurzaamheidsbarometer voor Limburg.

Ik denk dat de vorige voorzitter van de Werkgroep Duurzame Ontwikkeling, de heer Bas, ook aanwezig was toen in Limburg de duurzaamheidsbarometer werd voorgesteld. We volgen met belangstelling wat daar werd uitgewerkt in het kader van een Europees project.

Mijnheer Sannen, u hebt zelf verwezen naar de beleidsnota 2004-2009. Hierin pleiten we onder meer voor een goede ontsluiting van beschikbare data en de organisatie van een kwaliteitsvolle registratie die nuttige informatie levert voor beleidsaanbevelingen, monitoring van het beleid, simulaties en toekomstverkenningen.

Ik verwijs ook naar het statistisch meerjarenprogramma dat statistische lacunes wil opsporen en acties wil stimuleren om de lacunes in te vullen. In de beleidsnota kondigen we een overlegplatform

aan tussen de verschillende departementen en met vertegenwoordigers van gemeenten en provincies. Het is de bedoeling afspraken te maken over de productie van relevante statistieken en de integreerbaarheid van partiële gegevens in eenduidige geïntegreerde indicatoren. Met deze initiatieven kunnen we ook de opvolging van de duurzaamheidsbarometer ondersteunen.

We moeten niet van nul beginnen. In 2001 werd met de sociale partners het Pact van Vilvoorde gesloten. Er werd toen een aantal indicatoren gekozen om de vooruitgang op meerdere domeinen te meten. Deze indicatoren worden jaarlijks door APS opgevolgd, en de resultaten worden bekendgemaakt en zijn algemeen toegankelijk via de website van de Vlaamse overheid. Ook in de Vlaamse Regionale Indicatoren vinden we een aantal zaken terug. In de editie 2003 werd een thema gewijd aan duurzaamheid, op basis van de toen beschikbare statistieken.

Buiten West-Vlaanderen en Limburg bestaan in binnen- en buitenland heel wat voorbeelden van duurzaamheidsbarometers, maar ze zijn niet allemaal transposeerbaar op Vlaanderen of op Vlaamse provincies en gemeenten. De essentie van iedere monitor, of het nu om een duurzaamheidsmonitor of -barometer gaat, of om een andere, is dat hij de vooruitgang van de beleidsstrategie moet meten. Wat precies wordt gemeten, kan bijzondere accenten krijgen, aangezien barometers uitgaan van een statistiekproductie die vertrekt vanuit administratieve registraties die sectoraal worden opgezet.

Via de uitwerking van een Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling, die we nu voorbereiden, willen we indicatoren opstellen die de vooruitgang meten van acties en maatregelen die in een strategie worden opgesomd. We zullen een strategie ontwikkelen, en daarin meetbare elementen proberen te vervatten, waarvan we de voortgang toetsen. De ontwikkeling van de indicatoren zal een goed instrument zijn voor de opvolging van die strategie. Het werk dat in Limburg is gedaan, zal mee dienen tot inspiratie voor wat we op Vlaams niveau op punt proberen te zetten. Het is belangrijk dat de opvolging van de acties en maatregelen gebeurt op basis van een realistisch aantal goed gekozen indicatoren, dat voldoende ruim is om de vooruitgang effectief te meten. We mogen niet vervallen in massa's indicatoren, zoals nu en dan

Leterme

gebeurt, die het ons moeilijk maken om goed te duiden wat wel en niet belangrijk is.

De Limburgse duurzaamheidsbarometer bevat nu al veel cijfermateriaal dat afkomstig is van APS. Mijnheer Sannen, u hebt terecht verwezen naar het regeerakkoord, waarin we de opdracht hebben gegeven aan APS om het beschikbare aanbod van gemeentelijke statistieken samen te brengen in een overzichtelijke en toegankelijke structuur. APS enerzijds, VVSG en VVP anderzijds, zullen overleggen om na te gaan welke de precieze behoeften zijn van gemeenten en provincies inzake beschikbaar statistisch materiaal. APS moet zoveel mogelijk instaan voor de verwerving en eerste verwerking van de noodzakelijke gemeentelijke cijfers, die in een nieuwe datawarehouseomgeving, Cognos Reportnet, aan de lokale gebruikers op een gebruiksvriendelijke manier ter beschikking worden gesteld.

De gemeentelijke portal zal zonder tegenslagen tegen eind 2005 operationeel zijn. In die context zal het mogelijk zijn om de behoeften van gemeenten en provincies inzake beschikbaarheid van statistisch materiaal over hun gemeente, te signaleren en te inventariseren en na te gaan hoe data kunnen worden geleverd, die al beschikbaar zijn of op een haalbare manier kunnen worden ingezameld. Zo kan de vraag van de gemeenten om hun beleid te stelen op een cijfermatige onderbouw, worden beantwoord.

Nu al gebeuren scans per provincie. Daarin komen de meeste statistische gegevens voor die de basis hebben gevormd voor de duurzaamheidsbarometer Limburg. De provinciale scan voor Limburg hebben we een paar maand geleden in het provinciehuis te Hasselt voorgesteld. West-Vlaanderen is de volgende provincie en komt in de zomer aan de beurt.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister-president, u hebt gelijk dat u van een realistisch aantal indicatoren wilt vertrekken, die ook haalbaar zijn. Die indicatoren kunnen de duurzaamheid meten. We moeten afspreken welke indicatoren in een duurzaamheidsbarometer worden samengebracht. Anders wordt het voor ons, die de waarde en het gewicht van een indicator niet juist kunnen afwe-

gen, heel moeilijk om de evolutie van het beleid inzake duurzaamheid op te volgen.

Het lijkt overdreven om de 118 barometers van Limburg in heel Vlaanderen hanteerbaar te maken. Het zou wel interessant zijn om af te spreken welke indicatoren zeker in de barometer moeten. Zo wordt het voor iedereen duidelijk hoe het duurzaamheidsbeleid evolueert. Ik vraag me af of alle gemeenten en provincies eigen barometers zouden ontwikkelen.

Het zou veel interessanter zijn een model te kunnen aanbieden. De betrokken besturen zouden nog steeds de mogelijkheid hebben van dat model af te wijken. De Vlaamse overheid zou de beschikbaarheid van de nodige gegevens moeten kunnen garanderen.

Dit is in feite de doelstelling van mijn vraag om uitleg. Vlaanderen zou over een dergelijke visie op duurzaamheid moeten kunnen beschikken. We moeten weten waarover we praten. We mogen ons niet tot een definitie beperken. We moeten over inhoudelijk gestoffeerde gegevens beschikken.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij de woorden van de heer Sannen. Dit onderwerp zou op het overlegplatform met de gemeentelijke en de provinciale betrokkenen ter sprake kunnen komen. Daar kunnen de behoeften en de ideale indicatoren worden afgebakend.

Mijnheer de minister-president, beschikt u al over een timing om in dit verband een Vlaamse strategie op te stellen? Wanneer zult u dit aan het overlegplatform voorleggen?

Minister-president Yves Leterme: Mevrouw Poleyn, het overleg met de steden en de gemeenten zal in de loop van de komende weken en maanden plaatsvinden.

Mijnheer Sannen, ik vind uw suggestie zeer goed. We mogen de gemeenten natuurlijk niets opleggen. Indien bepaalde zaken door lokale besturen of door ngo's worden verzorgd, moet de Vlaamse overheid zich niet in hun plaats stellen.

Le terme

De administratie Planning en Statistiek beschikt over een goed uitgebouwd statistisch instrument. Op die manier kunnen we voor een betekenisvol aanbod zorgen. Ik zal de administratie Planning en Statistiek om een basisdocument over de inhoud van een duurzaamheidsbarometer vragen. Hoewel ik me hier misschien al iets te ver waag, kan die barometer volgens mij kwantitatief wat minder breed gaan dan de Limburgse duurzaamheidsbarometer. Ik denk veeleer aan een algemene standaard. De administratie Planning en Statistiek moet in die nota vermelden welke statistische gegevens vanuit een beleidsevaluerend oogpunt relevant zijn en tot het opstellen van een duurzaamheidsbarometer zouden kunnen leiden. Ik stel voor dat we de administratie eerst om die nota vragen en hier bij gelegenheid eens op terugkomen.

De steden en gemeenten zitten in de ambtelijke werkgroep Duurzame Ontwikkeling. Ze zijn betrokken bij het selecteren van de indicatoren voor de Vlaamse strategie. Mijns inziens is het niet nodig om in dit verband parallelle circuits te ontwikkelen.

Ik zal de administratie Planning en Statistiek vragen ons te laten weten wat een duurzaamheidsbarometer precies is, welke instrumenten momenteel reeds bestaan, hoe dit in andere landen wordt aangepakt en welke visie de Europese Commissie hierop heeft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.28 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

